

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 8/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 21. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť V. K., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. M. P., V., vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Kvakovce konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť V. K. **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Veci vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. PL. ÚS 8/2015 a sp. zn. PL. ÚS 68/2014 **s p á j a** na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. PL. ÚS 68/2014.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2014 doručená sťažnosť V. K. (ďalej len „sťažovateľ“), podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 59 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Kvakovce (spolu ďalej aj „voľby do orgánov samosprávy obce“) konaných 15. novembra 2014.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ kandidoval vo voľbách do orgánov samosprávy obce konaných 15. novembra 2014 za starostu obce aj za poslanca obecného zastupiteľstva za politickú stranu SMER – sociálna demokracia (SMER – SD). Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov v obci predstavoval 479 osôb. Sťažovateľ ako kandidát na starostu obce získal 54 hlasov z celkového počtu 358 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce, čo predstavuje 15,08 % z celkového počtu platne odovzdaných hlasov. Ako kandidát na poslanca obecného zastupiteľstva sťažovateľ získal 92 hlasov z celkového počtu 362 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do obecného zastupiteľstva, čo predstavuje 25,41 % z celkového počtu platne odovzdaných hlasov. Za starostu obce bol zvolený Mgr. R. K. (ďalej len „odporca v 1. rade“), ktorý získal 176 platných hlasov. Za poslancov obecného zastupiteľstva boli okrem odporcu v 1. rade, ktorý získal 178 hlasov, zvolení títo ďalší kandidáti: Ing. K. Š. so ziskom 160 hlasov, Ing. F. T. so ziskom 158 hlasov, A. J. so ziskom 141 hlasov a J. A. so ziskom 134 hlasov. Uvedených úspešných kandidátov vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy obce sťažovateľ označil v sťažnosti ako odporcov v 2. až v 5. rade.

K dôvodom namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov miestnej samosprávy sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti predovšetkým uviedol:

«Vo voľbách konaných dňa 15.11.2014 došlo k nárast voličov z 350 na 479. V tejto súvislosti je potrebné skúmať ako sa v období predchádzajúcom komunálnym voľbám určených na deň 15.11.2014, „novozapísaní voliči“ (v počte 129) zúčastňovali na samospráve obce. ...

... „novozapísaní voliči“ sa predovšetkým sústredili len na samotné komunálne voľby v novembri 2014, teda dlhodobo nemali záujem o dianie na komunálnej úrovni ani nemali motiváciu natrvalo sa zdržiavať v obci.

Spoločný postup „novozapísaných voličov“ výrazne obmedzil pôvodným obyvateľom obce zvoliť si slobodnou voľbou svojich zástupcov do orgánov obce.

... za posledné štyri roky sa v Obci Kvakovce konali 4x voľby do orgánov samosprávy obce a 1x referendum o odvolaní starostu.

... v období 2004-2014 nárast počtu voličov bol mierne pozitívny, alebo došlo k poklesu.

K podstatnému nárastu došlo až vo voľbách konaných dňa 15.11.2014. Nárast voličov z 350 na 479, predstavuje nárast o 129 „novozapísaných voličov“, teda v prepočte ide o nárast 36,86 %. Je to značný nárast v porovnaní s predošlým hlasovaním o voľbe prezidenta uskutočneného len o 8 mesiacov skoršie.

Tento neobvyklý nárast v krátkom období navodzuje pochybnosti o tom, či konané voľby boli ústavné a zákonné. O zložení orgánov tak nemuseli nerozhodovali dlhodobo sa zdržiavajúci občania („starí voliči“), ale o zložení rozhodli predovšetkým „novozapísaní voliči“.

Navrhovateľ je toho názoru, že „novozapísaní voliči“ sa zapisovali účelovo a na krátke obdobie, čoho dôkazom môže byť, že mnohí z nich si nevykonajú príslušnú zmenu údajov trvalého pobytu v občianskych preukazoch, vodičských preukazoch, preukazoch do zdravotných poisťovní, v technických preukazoch, resp. v iných verejných listinách (listy vlastníctva, údaje zapísané v obchodných a živnostenských registroch, Centrálnej evidencii registra obyvateľov) a pod..

Zmena údajov v uvedených preukazoch a verejných listinách je spojená so značnými nákladmi, spotrebou osobného času stráveného vybavovaním na príslušných úradoch. Teda aj táto indícia môže vypovedať o skutočných úmysloch „novozapísaných voličov“ na dlhodobé zotrvanie v Obci Kvakovce. Máme podozrenie, že „novozapísaní voliči“ sa v krátkom čase po konaní volieb odhlásia z trvalého pobytu v Obci Kvakovce a opätovne sa prihlásia k pôvodnému trvalému pobytu.

Poukazujeme aj na podozrivé okolnosti v súvislosti s konaním nových volieb do orgánov samosprávy obcí dňa 5. novembra 2011, kde takisto došlo k nelogickému nárastu voličskej základne z 366 na 390 a následne po voľbách k poklesu na 356. Aj táto indícia poukazuje na opakovaný účelový nárast voličov tesne pred vybranými termínmi komunálnych volieb.»

Sťažovateľ sa preto domnieva, že «vo voľbách konaných dňa 15.11.2014 neboli dodržané základné princípy slobodnej súťaže kandidátov. O výsledku vo voľbách rozhodli „novozapísaní voliči“. V danom prípade špecifickým priebehom volieb došlo k porušeniu základného práva navrhovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a teda k hrubému, resp. závažnému porušeniu volebných predpisov.

... ak by nedošlo k nárastu voličov o 129 osôb, výsledky vo voľbách by boli diametrálne odlišné.

Táto početná skupina nových voličov bola spôsobilá reálne ovplyvniť výsledky volieb do orgánov samosprávy obce (tak starostu, ako aj poslancov obecného zastupiteľstva). Z okolností prípadu sa zdá, že značná časť osôb dlhodobo nemala skutočný záujem na naplnení účelu a funkcie volieb do orgánov samosprávy obcí tak, ako vyplývajú z príslušných ustanovení ústavy (najmä čl. 30 ods. 1 v spojení s čl. 64 ods. 2 a 3).

Ústavný súd v obdobnej právnej veci PL. ÚS 110/07 konštatoval, že postup zameraný na rozširovanie voličskej základne v prospech jednotlivých kandidátov znamenal v posudzovanom prípade hrubé porušenie princípu slobodných volieb a ústavných princíпов zakotvených v čl. 30 ods. 4 a čl. 31 ústavy, pričom bol spôsobilý priamo a relevantne ovplyvniť konečný výsledok volieb tak starostu obce, ako aj poslancov obecného zastupiteľstva...

Prihlasovanie „novozapísaných voličov“ zdá sa smerovalo k zvoleniu si vopred určeného kandidáta za starostu, ktorým sa nakoniec stal odporca v 1./ rade. Obdobne si „novozapísaní voliči“ takto vybrali 4 z celkovo 5 zvolených poslancov.

Odporca v 1./ rade neúspešne kandidoval aj v predošlých voľbách za starostu s týmito výsledkami:

Voľby z dňa 15.11.2010 67 hlasov

Voľby z dňa 05.11.2011 66 hlasov

Voľby z dňa 25.01.2014 92 hlasov

Na porovnanie výsledky volieb z dňa 15.11.2014 176 hlasov

Vo voľbách konaných dňa 15.11.2010, 05.11.2011, 25.01.2014 bola voličská základňa stabilná (cca 360 voličov), t.j. nedošlo k jej podstatnému nárastu.

Ako je zrejmé z poskytnutého prehľadu, voličský potenciál odporcu v 1./ rade na starostu bol dlhodobo obmedzený. Dlhodobé výsledky potvrdzujú, že len s podporou „starých voličov“ menovaný kandidát by nemal reálne možnosť stať sa starostom. Situácia sa zmenila v novembri 2014 po zvýšení voličskej základne o „novozapísaných voliči“.».

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Volby starostu Obce Kvakovce a volby poslancov do obecného zastupiteľstva Obce Kvakovce konané dňa 15.11.2014 vyhlasuje za neplatné.

Odporcovia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť navrhovateľovi troj právneho zastúpenia v sume 284,08 €.“

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zistil, že sťažovateľ je aktívne legitimovaným navrhovateľom podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom jeho volebná sťažnosť v predloženom znení spĺňa všetky náležitosti predpísané v § 20 a § 60 zákona o ústavnom súde, a preto ju prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 tohto zákona (bod 1 výroku tohto uznesenia).

2. Pred ústavným súdom je zároveň pod sp. zn. PL. ÚS 68/2014 vedené spojené konanie vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávy obce Kvakovce, ako aj proti výsledku napadnutých volieb konaných 15. novembra 2014, pričom pokiaľ sa týka dôvodov namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb, tieto vecne súvisia s dôvodmi sťažnosti prijatej týmto uznesením na ďalšie konanie.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Zákon o ústavnom súde nemá ustanovenie, ktoré umožňuje spojenie vecí, a preto v súlade s citovanými ustanoveniami je potrebné v konaní použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

S prihliadnutím na skutkovú a vecnú súvislosť sťažností, ktorých predmetom je namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obce Kvakovce konaných 15. novembra 2014, ústavný súd v záujme hospodárnosti konania rozhodol o spojení týchto vecí na spoločné konanie (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2015